

PRZEGLĄD PRASY ZAGRANICZNEJ

CODZIENNY BIULETYN
WYDZIAŁU PRASOWEGO

MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

Rok VIII

Warszawa, środa 5 lipca 1933 r.

Nr. 150

ADRES REDAKCJI: ul. Marsz. Focha 1. Telefon 545-90 wewn. Nr. 16

TREŚĆ: Sprawy polskie: Polska a Gdańsk. — Polska a Niemcy. — Zagadnienia ogólne: Pakt wschodni. — Pakt czterech. — Konferencja londyńska. — Anglja a Z. S. R. R. — Sytuacja polityczna w Niemczech.

SPRAWY POLSKIE

POLSKA A GDAŃSK.

Frankfurter Ztg. 4.VII w koresp. z Warszawy zastanawia się, co mogłyby obejmować rokowania polsko - gdańskie, zapoczątkowane teraz w czasie wizyty prezesa senatu, Rauschninga, i podkreśla, że ze stanowiska interesów Gdańska należałoby ułożyć inną kolejność poszczególnych spraw, przyjętych za przedmiot rokowań, niż to podaje prasa polska. Dziennik podnosi, że Rauschning i Greiser niewątpliwie nie lęczą się, iż okazana im w Warszawie uprzejmość bynajmniej nie musi oznaczać zaniechania przez Polskę dotychczasowej polityki bałtyckiej.

Germania 4.VII w koresp. z Warszawy podaje przebieg wizyty senatorów gdańskich w Warszawie i przytacza głosy prasy polskiej, podnoszące znaczenie tej wizyty.

Germania 5.VII w koresp. z Gdańska pisze, że ogólnie można powiedzieć o wizycie przedstawicieli senatu gdańskiego w Warszawie, iż władze gdańskie okazały gotowość „aby usunięto zapalnik z gdańskiej beczki prochu”. Oczekują tutaj teraz, że rząd polski, uznając niemiecki charakter Gdańska i jego niezależną państwowość, przyczyni się również ze swej strony, aby ten cel został osiągnięty.

Der Danziger Vorposten 4.VII. Naczelnny redaktor Zarske podaje, iż w rozmowach z dziennikarzami polskimi omawiał także sprawę wycieczki prasy gdańskiej po Polsce, oraz wyjazdu dziennikarzy polskich do Gdańska, które przypuszczalnie mają się odbyć we wrześniu.

Danziger Landes-Ztg. 4.VII i *Deutsche Allgemeine Ztg.* 4.VII ograniczają się jedynie do zamieszczenia wiadomości o przebiegu wizyty oraz mów wygłoszonych w Warszawie, wstrzymując się od własnych komentarzy.

Danziger Volksstimme 4.VII (socjalist.) zaznacza, że wizyta była, wbrew wyraźnym oczekiwaniom, jedynie aktem kurtuazyjnym nowego senatu w Polsce. Ponadto pismo wskazuje na zasługi wysokiego komisarza Rostinga, podczas układania zna-

nych protokołów gdańskich i porozumień zawartych w Genewie, dochodząc do wniosku, że nowe usiłowania znalezienia podstawy do współpracy między Polską a Gdańskiem przypisać należy w znacznej mierze inicjatywie Rostinga. Wkońcu organ socjalistyczny wyraża nadzieję, że właśnie ta działalność wysokiego komisarza przyczynia się do przekonania ludności gdańskiej, że ochrona Ligi Narodów stanowi dla Wolnego Miasta niedocenioną poważną pomoc.

Le Temps 4.VII podaje depezę z Warszawy o pobytcie tam prez. Rauschning'a.

La Nation Belge 3.VII w koresp. z Warszawy przytacza komentarze, zamieszczone w dzienniku gdańskim „Vorposten” z powodu wizyty w Warszawie prezydenta i wiceprezydenta senatu gdańskiego; komentarze są utrzymane w tonie przyjaznym w stosunku do Polski. Korespondent stwierdza, że rządowe koła polskie przyjęły przychylnie te komentarze ze względu, iż rząd polski miał zawsze na myśli zachowywanie dobrych stosunków z Gdańskiem, oparty na lojalnym zastosowaniu się do traktatów i był zawsze gotów do współpracy w tym duchu z władzami gdańskimi.

POLSKA A NIEMCY.

Deutsche Allgemeine Ztg. 4.VII, nawiązując do odbytego ostatnio „Święta Morza” i wizyty senatorów gdańskich, odmawia Polsce wszelkich praw do wolnego dostępu do morza. Dążenia Polski do zachowania wolnego dostępu do morza dziennik uważa za manewr do odciążenia uwagi od sprawy Pomorza, której rozwiązanie ma stanowić dla Niemiec konieczność życiową, podczas „gdy dla narodu polskiego posiada nierównie mniejsze znaczenie”. Dziennik kończy uwagą, że uwzględnienie postulatów polskich w sprawie Pomorza dało państwu polskiemu pozycję bojową, zagrażającą sprawie wyzwolenia Wschodu oraz okupiona została rozbiciem obszarów wschodnich, co pismo nazywa ceną zbyt drogą.

ZAGADNIENIA OGÓLNE

PAKT WSCHODNI.

Der Tag 5.VII w art. wst. „Ostpakt” pisze, że

obecnie jakoby nie istnieje tajna dyplomacja, a jednad nad konferencjami międzynarodowymi unosi się

ona nadal i wpływa na ich los, czego dowodem konferencja rozbrojeniowa. Teraz znów tajna dyplomacja sowiecka wydała na świat t. zw. pakt wschodni, określający napastnika, lecz oddający również Francji poważną usługę przez to, że znajduje się w nim ustęp o blokadzie morskiej. Takiego ustępu niema w angielskim projekcie rozbrojeniowym, jak również niema bezwzględnie odrzucenia wszelkich pretekstów do interwencji. Autor sądzi, że pakt ten zaostrzy stosunki na terenie genewskim i pomoże Rosji osiągnąć ten cel, aby zapisała się w świadomości ogółu jako działające przeciw zachodniej Europie mocarstwo.

Dla Rosji pakt ten jest poważnym obciążeniem, szczególnie ze względu na wypadki na Dalekim Wschodzie. Co do Niemiec, to od wiosny 1932 r. nastąpiło oziębienie stosunków niemiecko - sowieckich. „Wytwarza się — pisze autor — takie położenie, iż tylko troskliwe obserwowanie tego odpływu jest rzeczą niewystarczającą, albowiem zjednoczenie się Wschodu przeciw Niemcom utrwala tylko ten stan, w jaki nas postawił traktat wersalski i stawa nas wobec konieczności jasnych rozstrzygnięć”.

Frankfurter Ztg. 4.VII w art. wst. pisze, że wiadomość o pakcie wschodnim przychodzi niespodzianie i nie wiadomo jeszcze dokładnie co on sobą przedstawia. Jest to niewątpliwie dalszy ciąg polityki porozumienia pokojowego, jaką Sowiety są zmuszone prowadzić z powodu zagrażającego im niebezpieczeństwa na wschodzie azjatyckim. Autor podnosi, że gdyby nawet na Dalekim Wschodzie mogły Sowiety wygrać wojnę, to jednak gospodarczo wojna dla nich byłaby klęską. Omawiając pakt o określeniu pojęcia napastnika, dziennik pisze: „W każdym razie oznaczałoby to sukces Litwinowa, gdyby tę definicję już teraz zdołał ująć w ramy traktatu, chociaż jest rzeczą dosyć jasną, iż pojęcia, zbytnio gubiące się w szczegółach, mogą w praktycznym życiu stać się pułapką”.

Kölnische Ztg. 3.VII pisze z powodu podpisania paktu wschodniego, że stosunki sowiecko-niemieckie są ustalone przez traktat berliński i nowy układ pokojowy w niczym ich nie narusza, nawet gdy prasa moskiewska pozwala sobie na twierdzenie, że jest on odpowiedzią dla nowych Niemiec.

Le Journal 3.VII, podając wiadomość o podpisaniu paktu wschodniego, określającego pojęcie napastnika, dodaje: „Zbytecznym byłoby podkreślać doniosłość tego faktu. Tylko co zawarty układ stwarza podstawy trwałego i solidnego pokoju w Europie wschodniej”.

Prager Presse 4.VII w koresp. z Belgradu pisze, że koła jugosłowiańskie z zadowoleniem przyjęły wiadomość o podpisaniu paktu wschodnio-europejskich państw w sprawie określenia napastnika. Do paktu mają przystąpić: Czechosłowacja, Grecja i Jugosławia. Tutejsze koła miarodajne są zdania, że ten pakt oznacza ostateczne usunięcie sporów granicznych między Sowietami a Rumunją i przez to znacznie wzmacnia się stanowisko Małej Ententy.

Neue Freie Presse 4.VII w art. wst. p. n. „Neue Aktivität der sowjetrussischen Aussenpolitik” stwierdza, że Litwinow wykorzystał swój czas w Londynie dla przeprowadzenia ważnych układów dla swego kraju. Rozpoczął on pertraktacje z Amerykanami, ażeby położyć kres stanowi beztraktatowemu; jeszcze większe znaczenie miało doprowadzenie do kompromisu z Anglią przez załatwienie konfliktu z powodu aresztowania inżynierów angielskich. Najważniejsze jednak znaczenie posiada zawarcie przez

Litwinowa układu z 8-miu państwami w sprawie określenia pojęcia napastnika; układ taki jest naprawdą nowym paktem anytwojennym i w tem leży jego wielkie znaczenie; tembardziej, że w tym dokumencie dyplomatycznym, pierwszy dopiero raz podano zasadnicze określenie napastnika; również jest rzeczą bardzo interesującą, że w tym wypadku pomiędzy partnerami Rosji znajduje się Rumunja. Dziennik stwierdza, że wschodni pakt londyński jest nowym dowodem, iż rosyjska polityka zagraniczna wchodzi w erę wzmoczonej aktywności.

PAKT 4-CH.

L'Echo de Paris 4.VII w art. wst. (Pertinax'a) na temat paktu czterech i jego reperkusyj na politykę Italji, twierdzi, że o ile ta ostatnia nie zmieni swego nieprzyjaznego stanowiska w odniesieniu do Francji, to pakt czterech należy uważać za „przedsięwzięcie, które — cokolwiekby twierdzono — przyczyni się do obalenia traktatu”, z którego należy jaknajszybciej się wycofać. W zakończeniu autor pisze: „Jeśli polityka włoska zmierza do zmniejszenia potęgi francuskiej i do wywołania zaburzeń w Europie, nie będziemy mogli oczywiście zawrzeć z Italją układu”.

KONFERENCJA LONDYŃSKA.

Le Temps 4.VII w koresp. z Londynu podkreśla zdziwienie, jakie wśród delegatów konferencji wywołała zbyt ostra w formie i zbyt arbitralna odpowiedź Roosevelt'a. Korespondent zaznacza jednak, że Francja jest zdecydowana dążyć do kontynuowania konferencji mimo wszystko.

Izwiestja 3.VII, omawiając stanowisko prez. Roosevelta w sprawie stabilizacji walut, twierdzą, że wojna walutowa po negatywnej odpowiedzi prez. Roosevelta trwać będzie nadal z jeszcze większym zacięciem, dopóki nie ustali się stosunek sił, zmuszający jednego z przeciwników — Anglię lub Stany Zjedn. A. P. do ustępstw.

ANGLJA A Z. S. R. R.

Prawda 3.VII podkreśla znaczenie polityczne zniesienia zakazu przywozu towarów sowieckich do Anglji, które zostało powzięte na podstawie decyzji brytyjskiej konferencji imperjalnej w Ottawie. Dziennik zaznacza, że zastosowanie embargo wobec towarów sowieckich, które było aktem agresji gospodarczej skierowanym przeciwko ZSRR., nie było tak łatwym, jak sądzono w Londynie przed trzema miesiącami. Angielskie koła gospodarcze wkrótce przekonały się, że polityka wojny gospodarczej przeciwko ZSRR. dezorganizuje rynek angielski i powoduje pogorszenie się przemysłu i handlu angielskiego. Z drugiej strony, trzymiesięczny okres stosowania embargo pokazał, że wszelkie próby naruszenia suwerenności państwa proletarjackiego spotkają się ze zdecydowanym oporem.

Izwiestja 3.VII w art. wst. pisze z powodu zniesienia zakazu embargo wobec przywozu towarów sowieckich do Anglji, że sprawa inżynierów angielskich była tylko powodem do wszczęcia kampanji przeciwsowieckiej. Zniesienie embargo świadczy, że rząd angielski aczkolwiek ze spóźnieniem sprzeciwił się próbom zaostżenia stosunków angielsko-sowieckich. Fakt ten wywołuje zadowolenie w opinji ZSRR., która jednakowoż nie zapomina, że wpływy czynników konserwatywnych, propagujących walkę przeciwko ZSRR., są w Anglji dość silne.

SYTUACJA POLITYCZNA W NIEMCZECH.

Prawda 3.VII w doniesieniach z Paryża i Warszawy przytacza dane o zbrojeniach niemieckich, ogłoszone przez „Illustration” i „Gazetę Polską”.

...wobec wojny w Europie...

WYSTAWA

...wystawa w Warszawie...

WYSTAWA

...wystawa w Warszawie...

...wystawa w Warszawie...

...wystawa w Warszawie...

SYTUACJA POLITYCZNA W NIEMCACH

Przed 3.VII w doniesieniach z Paryża i Warszawy przyszedł dane o... „Gazeta Polska”

...wobec wojny w Europie...

...wobec wojny w Europie...

...wobec wojny w Europie...

...wobec wojny w Europie...